

Зміни в корпоративному законодавстві. чого чекати?

Корпоративна реформа в Україні триває. За останні кілька років корпоративне законодавство значно змінилось, і варто чекати ще більших змін. У даній статті ми проаналізуємо найбільш значущі правові механізми, які були нещодавно впроваджені в українське законодавство, і завдяки яким Україна підніметься на декілька сходинок у міжнародному рейтингу Doing Business. Вже зараз українським компаніям та іноземним інвесторам набагато легше створювати новий бізнес та його вести, що значно підвищує привабливість українських компаній для внутрішніх і зовнішніх інвесторів.

23 березня 2017 року в цілому був прийнятий законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» (№4470) [1]. Законопроект спрямований на значне підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю через запровадження механізму корпоративних договорів, який дозволить акціонерам (учасникам) домовитися між собою на предмет спільного управління компанією та порядку реалізації їхніх прав та обов'язків. Корпоративний договір – домовленість між акціонерами (учасниками) товариства, в якому визначається, яким чином такі акціонери (учасники): управляють спільним бізнесом та компанією, які додаткові права та привілеї має той чи інший учасник (акціонер), або ж які обмеження застосовуються до них, яким чином та на яких умовах дозволяється здійснювати придбання та/або відчуження акцій (часток), низка інших комерційних питань, які сторони вважають істотними для себе. Простіше кажучи, корпоративний договір – це внутрішня конституція для акціонерів (учасників) компанії.

Акціонери (учасники) можуть домовитися між собою щодо порядку управління товариством, включаючи обрання посадових осіб до органів управління, порядком дій при ліквідації товариства або виділі з товариства.

Акціонери (учасники) можуть передбачити використання опціонів: придбання або відчуження акцій (часток) при настанні визначених у договорі обставин та за заздалегідь визначеною ціною. Акціонери (учасники) можуть передбачити використання механізмів tag-along та drag-along: право акціонера (учасника), що відчужує акції (частки) вимагати від інших акціонерів (учасників) приєднатися до продажу, або навпаки – право інших акціонерів (учасників) вимагати приєднання їхнього пакету акцій (часток) до спільного продажу на користь третьої особи.

Порушення умов корпоративного договору дозволяє стороні застосувати такі способи захисту прав: визнання правочину із третьою особою недійсним, вимагати відшкодування, примусове виконання зобов'язання. Варто звернути увагу на те, що порушення умов корпоративного договору не може бути підставою для визнання рішень органів управління товариства недійсними.

Корпоративний договір є вкрай популярним інструментом при структуруванні бізнесу, який нарешті буде застосовуватися і в Україні.

Також важливим є прийняття в цілому 23 березня 2017 року законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» (№2302а-д).

Законопроект №2302а-д впроваджує механізми надання особі (особам, що діють спільно), яка є власником 95% і більше акцій товариства, права здійснювати примусовий викуп акцій у інших акціонерів (squeeze-out) та надання кореспондуючого права міноритарним акціонерам вимагати від контролюючого акціонера викупу в них акцій за справедливою ціною (sell-out) [2].

Всі розрахунки за процедурами squeeze-out/sell-out повинні здійснюватися через рахунки ескроу. Банк зобов'язується приймати та зараховувати на рахунок ескроу грошові кошти, отримані від володільця рахунку та/або від третіх осіб, та перераховувати такі кошти особі, вказаній володільцем рахунку, або повернути такі кошти володільцю рахунку за настання підстав, передбачених договором ескроу [2]. При зміні типу акціонерного товариства з публічного на приватне або перетворення в інший вид господарського товариства (наприклад, в ТОВ) не потрібно буде переоформлювати документи дозвільного характеру. Таким чином, таке нововведення значно спростить та пришвидшить процес переходу з ПАТ в ПрАТ чи в ТОВ.

Однак не варто на цьому зупинятися. На наш погляд, для модернізації корпоративного законодавства необхідно зробити наступні кроки: прийняття законопроекту № 4666 «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» та законопроекту № 2764, що дозволяє конвертацію грошових вимог до товариства з обмеженою відповідальністю у частку в його статутному капіталі (так званий "debt-to-equity swap") [3] .

Поза всяким сумнівом, корпоративне законодавство в даний час розвивається досить інтенсивно. Однак зроблені лише перші кроки на даному шляху. На наш погляд, впровадження вищевикладених правових механізмів кардинально змінить і підвищить конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість українських компаній для іноземних інвесторів, що в даний момент є настільки бажаним і необхідним.

Список використаних джерел:

1. Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58790
2. Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58900
3. Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права на конвертацію грошових вимог до товариства на внесок до його статутного капіталу» - http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54996